



# ಜನ್ಮಶತಾಬ್ದಿ ವಿಶೇಷ

ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು ಹಾಗೂ ಟೋಕಿಯೊದಲ್ಲಿ 'ಏಶಿಯನ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಹೈಸೆನ್‌ಬರ್ಗ್‌ನ 'ಅನ್‌ಸರ್ಟೇನಿಟಿ' ತತ್ವವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ರಾವ್-ಕ್ರಾಮರ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅನ್ವಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಭೌತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರಾವ್ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಗೌರವ.

## ಎಣೆ ಇಲ್ಲದ ಸಾಧನೆ,

## ಅಸಾಧಾರಣ ಮನ್ನಣೆ

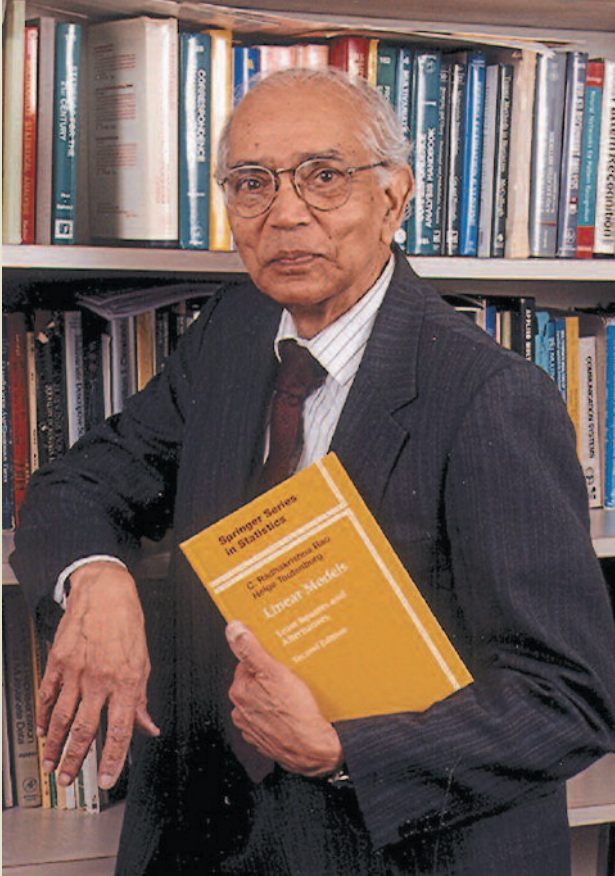
ರಾವ್ ಅವರ ಸಂಶೋಧನಾ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಸರ್ಕಾರಗಳು, ದೇಶಗಳು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಲೇಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಮನ್ನಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿವೆ. ಶಾಂತಿ ಸ್ವರೂಪ್ ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪದ್ಮಭೂಷಣ, ಮೇಘನಾದ ಸಹಾ ಮೆಡಲ್, ಮಹಲ್ಬೋಬಿಸ್ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಮೆಡಲ್, ಪದ್ಮವಿಭೂಷಣ, ನ್ಯಾಶನಲ್ ಸೈನ್ಸ್ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಮಾನುಜನ್ ಮೆಡಲ್, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಭಾರತ

ಸರ್ಕಾರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗೌರವ 'ಇಂಡಿಯಾ ಸೈನ್ಸ್' ಬಹುಮಾನ, ಜಿ.ಸಿ. ಬೋಸ್ ಗೋಲ್ಡ್‌ಮೆಡಲ್ - ಹಿಗ್ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹತ್ತು ಹಲವು ಉನ್ನತ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂದಿವೆ.

ಅಮೆರಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಾದ 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಮೆಡಲ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್', ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ರಾಯಲ್ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ಗೈ ಸಿಲ್ವರ್ ಮೆಡಲ್ ಗೌರವಗಳೂ ಅವರ ಮುಡಿಗೇರಿವೆ. ಹದಿನೆಂಟು ದೇಶಗಳ 33 ಡಾಕ್ಟರೇಟ್‌ಗಳು, ಹಲವು ದೇಶಗಳ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಗೌರವ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಸಂದಿವೆ.

ಅವರು ಬರೆದ 30ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 450ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಅವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅವರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸದಾ ಸಾರುತ್ತವೆ. ರಾವ್ 'ಐಎಸ್‌ಐ' ಸೇರಿದಾಗ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅನ್ನು ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಯಿತು. ಈಗ ಗಣಿತ ಬೋಧಿಸುವ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ವಿಷಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ರಾವ್ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ



ಉನ್ನತ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ 'ಸಾಂಖ್ಯೆ' ಎಂಬ ಮ್ಯೂಸಿಯಂನು ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿರುವ ರಾವ್ ಅವರು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಲೂ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಫೋಟೋಗ್ರಫಿ, ಅಡುಗೆ, ಭಾರತೀಯ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿರುವ ರಾವ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಯೌವನದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಡ್ಮಿಂಟನ್ ಆಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಗಣಿತ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್‌ಗಳಂತೆ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ವಿಷಯಕ್ಕೂ ಒಲಂಪಿಯಾಡ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

1970ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ 'ಐಎಸ್‌ಐ'ಗೆ ಬಂದಾಗ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಚಿಪುಡಿ ನೃತ್ಯ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ತಾವೇ ಕೂಚಿಪುಡಿ ನೃತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದ್ದರು. ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಭಿಕ್ಷಾಚಾರ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿದಾಗ, 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಿಂತ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳ ಕ್ಷೇಮ ಮುಖ್ಯ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಹಣವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಗೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತಿ ನೀಡಿದ ನಿಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಯಾವುದು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ, 'ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನನ್ನ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ' ಎನ್ನುವ ಉತ್ತರ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಿದೆ.

ಈ ವರ್ಷದ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 10ಕ್ಕೆ ರಾವ್ ಅವರಿಗೆ 100 ವರ್ಷ ತುಂಬುತ್ತಿದೆ. ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದ ರಾವ್ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ನಾವು ಮಾತ್ರ ಅವರು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ, 'ಐ ಎ ಸ್ ಐ' ಗ ಳ ಗ ಲಿ , ವಿ ಶ್ವವಿ ದ್ಯಾ ಲ ಯ ಗ ಳ ಗ ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜಿಸಿಲ್ಲ. 'ರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ನೂರು ತುಂಬುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೀರಾ?' ಎಂದು ದೆಹಲಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹೈದರಾಬಾದ್ 'ಐಎಸ್‌ಐ'ಗಳ ಪ್ರೌಢಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಉತ್ತರ: 'ಅಂತ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ'. 'ಓ, ಅಭಿ ಜಿಂದಾ ಹೈ ಕ್ಯಾ?' ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ಇದು ನಮ್ಮವರು ರಾವ್ ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮರ್ಯಾದೆ! ಅಪವಾದವೆಂಬಂತೆ, ನಮ್ಮ

'ಮಣಿಪಾಲ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಧ್ಯಯನ ಅಕಾಡೆಮಿ' ರಾವ್ ಅವರ ಕುರಿತು ಇದೇ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜಿಸಿದೆ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಪೌರತ್ವ ಹೊಂದಿರುವ ರಾವ್ ತಮ್ಮ ವಿಶ್ರಾಂತ ಜೀವನವನ್ನು ಅಮೆರಿಕದ ಫ್ಲಾರಿಡಾದಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೂರು ವಸಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಮಾಗಿದ ಜೀವ ಈಗಲೂ ಸ್ಟಾಟಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ವಿಷಯದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಹೂವಿನ ಹಡಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಇಡೀ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಕಂಪು ಬೀರಿದ ಕೀರ್ತಿ ರಾವ್‌ಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ರಾವ್ ಅವರ ಪತ್ನಿ ಭಾರ್ಗವಿ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಜಾಧವಪುರ ವಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದರ್ಶಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಗಳು ಅಶ್ವಿನಿ ಭರತನಾಟ್ಯ ಪ್ರವೀಣಿಯಾಗಿದ್ದು ಪೋಷಕಾಂಶ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಿಎಚ್.ಡಿ. ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. 'ನಾಟ್ಯ' ಎಂಬ ನೃತ್ಯ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಗ ವೀರೇಂದ್ರ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪದವಿ ಗಳಿಸಿದ್ದು, ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಉದ್ಯಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: [feedback@sudha.co.in](mailto:feedback@sudha.co.in)